

Yang Yadwang Isinulat Ni Pablo Tung Ni TIMOTEO

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Atiing pagtaklib da yang epat ang takun yang pagsulat na tung primirung isinulat na tung ni Timoteo, ipinadeep si kang uman ang ipinakulung yang Adi duun tung Roma ang nagaranan tung ni Nero. Ya ray uras ang ipinagsulat si ka ni Pablóng uman tung ni Timoteong duun pa agpanirbian tung sam pundaan duun tung siudad yang Efeso. Yang nabtangan ni Pablóng atii, mas maliwag kay tung primirung pagkaditini na. Tung uras ang atii, mapungaw ka yang isip na ay natetenged durung mga putul nang mga tumatalig ang taga duun tung parti Asia ang namanalyud da ilem tung anyang namagingwara. Pati ti Figelo durua ni Hermogenes, ya ka (1:15). Asta nganing ti Demas, ya ka (4:10). Ultimu ra ilem ti Duktur Lucas ang nagpakiunung tung anya duun tung kaliwagan ang atii (4:11). Kapurisu durung kalelyag na ang ti Timoteo tung makali, mangay duun tung anya (4:9). Kumus durung paglalangkagen na tung ni Timoteo, madua rang bisis inulit na (4:9, 21) yang imbitar na.

Dispuis may mga ituyun nang impurtanti tung ni Timoteo. Dapat ang magagwanta tung mga kaliwagan ang mapasaran na arangan da ilem tung pangerengan na tung ni Ginuung Jesus duun tung Efeso (2:1-13). Ipinagpapusigir na ka tung anyang magpakbung tung sasang manigubrang anday maeyakan na tung ubrang ipiniar tung anya (2:14-26). Ipinabantay na ka tung anya natetenged tung sistima yang kadaklan ang mga tau tung uri ta kaldaw ang durug kalain (3:1-9). Pinaktel na ra ka dayun yang isip nang magpadayun tung pagparanangeren na tung kamatuuran ang para asan da magluang mas maktel yang panirbian na tung Dios (3:10-17). May ultimung itinuwul na tung ni Timoteo ang talusun na ra ka engaged yang tanan ang ipinagpiar na tung anyang ubraen (4:1-5). Nagpakdek da ka tung anya ang alenget da yang uras ang ipagpablag na ang asan da nga kumplituay na yang pagirintrigaen na yang sadili na tung ni Ginuung Jesus (4:6). Dispuis sinambit na ka yang durug tinlung nagielat ni Ginuung Jesus tung anya natetenged pinagtalus na ra yang kumpurming ipiniar na tung anya (4:7-8).

Tung kauri-urian yang sulat na, may duma-rumang itinuyun na tung ni Timoteo (4:9-15). Inulit na ka dayun kung unu pay nainabu tung primirung pabista tung anya ang maskin anday nangerengan tung anya, indi ka engaged pinawayaan ni Ginuung Jesus ang asta yang puidi ra rin ang mainabu, indi nainabu (4:16-18).

Yang Intrada Yang Sulat (1:1-2)

1 ¹Yang may sulat tia, yuung ti Pablong naging sasang apustul ang pangerengan tung ni Jesu-Cristo natetenged tung kalalangan yang Dios. Tinuwulaw nganing anyang magparakawutun tung mga tau natetenged tung pagkataung baklu ang pinangakuan na ang ya ray ipaeyang na tung kumpurming tinu pay magtalig yang sadili na tung ni Jesu-Cristong magpatapnay. ²Timoteo, sinulatana ra yeen ay agkawigena yeen ang sasang anaung nagagegmaanu ta duru gated atiang primiru, pinainunukuana ra yeen kung ya pa agari yang pagtalig mu yang sadili mu tung ni Ginuu ta^a.

Yang nagipagampuu para tung nuyu ang mas pang maispirinsiaan mu yang kaneeman may yang kaildaw may yang kalimengan ang pagipakdul yang Ama tang Dios durua ni Ginuu tang Jesu-Cristo.

Nagapasalamatan Na Tung Dios Yang Pagtaraligen Ni Timoteo (1:3-5)

³Pagpasalamataw tung Dios ang yay nagatuuuanu ang pariu ka tung mga kinaampuu ig limpiung pisan yang painu-inuung pagtuu tung anyang anday basulun na tung yeen. Tung pagpasalamatu tung anya, nagademdemana yeen ang nagipagampung pirmi, lawiig kaldaw. ⁴Ay pagyenget-yengetan da ngani ta duru yang isipung magita-ita si kang uman ugud magkasadya si ka yang isipu. Ay kipurki atiang pagbelag ta, nagademdemanu ang minela-welaan da ta luuk yang mga mata mu. ⁵Yang nagademdemanu enged ya ra yang pagtaraligen mu tung ni Ginuung Jesus ang tedek ang pisan tung pupusukun mu ang yay tukaw rang nabalay tung isip ni bai mung ti Luisa, durua ni nanay mung ti Eunice^b ig nagasiguruu ang maning ka tia yang pagtaraligen mu.

Nagapademdem Na Ti Timoteo Ang Paderepan Nang Pirmi Yang Abilidad Ang Ipinakdul Yang Dios Tung Anya (1:6-7)

⁶Ya ra kay nagatengeran na ang maktel yang isipung magpademdem da tung nuyu ang kung tung apuy pa, kayawan mung pirmi yang abilidad ang atiang ipinakdul yang Dios tung nuyu ekel tung pagdeenu tung nuyu atiang pagpiliku tung nuyu tung publiku ang yaway eklanung paggesen ta katengdanan mu^c. ⁷Yay

^a 1:2 "...yang pagtalig mu yang sadili mu tung ni Ginuu ta" tung bitalang Giniriego, puidi kang maning taa: "...tung pagparanangeren mu tung tamang nagitulduk sigun tung kalibrian ta." ^b 1:5 Ikumpalar tung 3:15. ^c 1:6 Yay puiding nainabu duun tung Listra atiang primirung pagpilik ni Pablo tung anya ang katulad ka tung isinulat tung Mga Binuat-buatan 16:1-3. Ikumpalar tung isinulat na tung Primirung 1 Timoteo 4:14 ang yay puiding binuat tung ni Timoteo tung dumang uras atiang duun da tanya tung Efeso baklu paggesay na ta katengdanan na duun.

pirming paderepan mu ay kipurki pinatiniranita ra man nganing yang Dios tung Espiritu Santo belagan ang maganing ang para ita patalaway na, kung indi, ang para ita paktelay nang magtuman yang nagipaubra na tung yaten kag yadwa pa ang para ita paeyangay na ta ipaggegma tang ustung mga masigkatau ta kag yaklu pa ang para ita tawangay nang magsuspindi tung sadili ta.

Nagapaktel Na Yang Isip Ni Timoteo Ang Indi Enged Ikaeyak Na Yang Matinlung Balita Pati Tanya Mismung Nagakalabus (1:8-12)

⁸Kapurisu, Timoteo, india magekel ta kaeyak mung magparakawutun yang bitala ni Ginuu ta. Pati yuu tani ang nagakalabus natetenged tung pangerengan tung anya, indiaw ka ikaeyak mu, kung indi, bilugun mu yang isip mung magpakigsasa tung yeen ang magpapinitinsia arangan da ilem tung Matinlung Balitang naang nagipagpakawut ta ang yang Dios mismu yay magpaktel tung nuyung magagwanta. ⁹Kipurki yay nagtapnay tung yaten ig nagimbitar ang para maging mga tauanita ra anyang limpiu yang pagpangabui ta. Yang pagtapnay na tung yaten, belagan natetenged tung mga buat-buat tang matitinlu, kung indi, sigun ilem tung sadiling planu na ig tung kaneeman na. Disti pa atiang anda pay naimu, yay nagaplanu na kang laging buaten ekel tung pagtalus ni Jesu-Cristo. ¹⁰Ang pagkatapus, simanyan ang mga uras ang naa, yang kaneeman nang atia, ipinagpabunayag na ra ekel tung pagingtau ni Jesu-Cristo ang ya ray nagyaring Mananapnay tung yaten. Bilang dineeg na yang pudir yang kamatayen ig ekel tung Matinlung Balitang nagipagngel tung mga tau, ipinasanag na kung ya pa agaring maeyangan yang mga tau ta ipagpangabui nirang baklu simanyan ang yang pakawutun na, maging banal da. ¹¹Yuu mismu ay tinulduk na ang yang balitang atia ya ray ipagpakawutu tung mga tau, bilang pinilikaw anyang maging sasang apustul nang mangerengan tung anya ig sasa kang manigtulduk natetenged tung kamatuuran ang atia. ¹²Ya ra man nganing ay nagatengeran na ang nagapasaranaw ra ta mga pinitinsiang mga maning taa. Piru indi ra ka enged nagikaeyaku. Kipurki sunaduu rang pisan yang pinagtaliganu. Kapurisu, dakulu yang kumpiansaw tung anya ang kayanan nang amligan yang Matinlung Balitang naang itinalig na tung yeen^d ang asta kawutun da ilem yang uras ang ipaglekat na.

Nagapaprusigir Nang Magusuy Tung Platapurmang Durug Kapulidu Ang Itinulduk Na Tung Anya (1:13-14)

¹³Yang ipinagtulduku tung nuyu atiang primiru kaministiran ang yay buaten mung pitik ang pausuyan mu. Amligan mu ta mupia yang kamatuuran

^d **1:12** “kayanan nang amligan yang Matinlung Balitang naang itinalig na tung yeen” tung bitalang Giniriego, puidi kang maning taa: “kayanan nang amligan yang sadiliu ang ya ray itinaligu tung anya.”

ang atiang durug kapulidu. Yang pagamlig mu, eklan mu tung pagtaraligen mung mabaked tung ni Jesu-Cristo may tung paggegma mu tung anyang bugus. ¹⁴Yang Matinlung Balitang atiang ipinagpiar yang Dios tung nuyu, amligan mung amligan ta mupia ekel tung tawang yang Espiritu Santong pagpakeen tung yaten ugud indi malaktan ta belagan tamang nagitulduk.

Nagasambit Na Yang Tawang Ni Onesiforo Tung Anya (1:15-18)

¹⁵Nagaskeanu ra ang ibinalita ra tung nuyu ang durung mga putul tang taga asan tung sinakepan yang Asia ang namanalyud da ilem tung yeen ang namagingwara. Pati pala ti Figelo, durua ni Hermogenes, ya ka. ¹⁶⁻¹⁷Maayen ilem ti ungkuy Onesiforo. Gustuu ang yang pamilya nang nabutwan asan tung Efeso pakaayenen da ta mupia ni Ginuu ta. Kipurki muya-muyang paktelen na yang isipu. Maskin yuug kekedked ka man tung kadina, indiaw ka engaged ikinaeyak na, kung indi, pagkawut na tani tung Roma, atiang lagi pinaderepanaw ra anyang pinagsagyap ang asta naitaw ra ka engaged anya. ¹⁸Natetenged tung binuat nang atia tung yeen, gustuu ang tanya balesan da ta mupia ni Ginuu ta tung uras ang ipanginsapu na tung yaten ang mga tauan na^e. Asta yang tanan ang pagparadagen-dagenen ni ungkuy tung yeen atiang asanaw pa tung Efeso, baskin yawa, nabilugan mu ra ka.

Kaministiran Ang Intriga Ni Timoteo Tung Duma Yang Ipinagtulduk Ni Pablo Tung Anya (2:1-2)

2 ¹Kapurisu, Timoteo, ta yawang maning pa tung anaw, kumus pagkinapulitayamu ra ni Jesu-Cristo, ya ray pirming taligan mung magpaktel tung nuyu ang para makayanan mung tumanen yang ipinagpiar na tung nuyu. ²Yadwa pa, yang kumpurming ipinagtulduku tung nuyu ang ya ra kay kindengan yang dakeleng mga tau ya si ay itulduk mung ipiar tung mga aruman mung pagatelengan mung talagang mataligan mu ig nagakdekan mu ra kang lagi ang maske kang magtulduk tung duma ang ya si kay piaran nira.

Nagapaktel Na Yang Isip Ni Timoteong Magagwanta Tung Mga Pinitinsia (2:3-13)

³Magpakigsasaa ra engaged tung yeen ang magagwanta tung mga pinitinsiang nagagakdan ta arangan da ilem tung ni Jesu-Cristong pagakegngan ta^f. Pakbunga tung sasang maayen ang sundalu ang pagaragwantaen kang lagi tung mga pinitinsia. ⁴Anda ngani ay sundalung paglaban ang magpakilaket pa tung mga pagurubraen ang anday kalalabten na tung pagralabanen na. Ay yang gustu na ang tanya mauyunan engaged ta mupia yang kapitan na ang ya ka man ay nagsakada

^e 1:18 Kung natetenged tung panginsapu ni Ginuu tang magbales, ikumpalar tung isinulat na tung 4:8 may tung 2 Corinto 5:10. ^f 2:3 Binalikan na yang isinulat na tung 1:8.

tung anyang magsundalu^g. ⁵Pariu ka tung sasang manigkayam. Kung indi na disiplinaen yang sadili nang magusuy tung tanan ang mga riglamintu yang kayam, indi ra ka enged padengegan ang pakdulan ta primyu^h. ⁶Yang sasang manigluak ang pagpakabedlay tung pagruluaken na, magkabagay kang tukaw ang magpakinawang tung pinakabedlayan naⁱ. ⁷Atia, Timoteo, kung paneem-neeman mu ta maayen yang ipinananglitung atiang tulu, paeyangana ra ni Ginuu ta ta ipagintindi mu tung linegdangan na ang para maskean mu kung unu pay dapat ang buaten mu.

⁸Ang para kemtel yang isip mung magagwanta tung mga pinitinsia, pirming pademdeman mu yang napanawan ni Jesu-Cristo ang maskin napasara tung kamatayen, piru binui si kang uman yang Dios ang pinaliit tung mga minatay. Pademdeman mu ka ang tanya ka man yang kanubli ni Adi David ang pinilik yang Dios ang maggaraemen tung bilug ang kaliwatan. Ya ray kamtangan yang Matinlung Balitang naang nagipagpakawutu tung mga tau. ⁹Magagwantaa ay kipurki, maskin pagpapinitinsiaw natetenged tung pagpakigkuntra yang duma tung Matinlung Balitang naang nagipagpakawutu ang asta yuu ra pakulungay nira ang kuari sasang lain ang tau, nagaskeanu ang belagan kulung yang bitala yang Dios, kung indi, nagipagpakawut pa ka enged ta duma. ¹⁰Kapurisu ya ray nagipagagwantaw tung tanan ang mga kaliwaganung naa arangan da ilem tung mga taung pinagpilik da kang lagi yang Dios, ugud pati tanira, matultul da ka enged tung kalibrian ang ipinagtukud ni Jesu-Cristo ig mapagpasapen da ka tung anyang asta tung sampa duun tung pagatiniran nang durung pisan agkasusulaw. ¹¹⁻¹³Purisu magagwantaita ka enged kipurki pademdeman ta ra kanay yang sasang pirming nagipagkesen-kesen tang mga tumatalig ang talagang matuud ka man ang maning taa yang palaksu na:

“Kumus damayita ra tung ni Jesu-Cristong napatay^j,

Damayita ra ka tung anyang magbungkaras^k.

Kumus pagagwantaita tung kumpurming nagapasaran tang mga kaliwagan,
Magkasira-siraanita ra ka tung anyang maggaraemen^l.

^g 2:4 Bilang ti Timoteo indi enged magpalingalag tung mga pagurubraen ang anday kalalabten na tung nagipaibra ni Ginuung Jesus tung anyang. ^h 2:5 Bilang dapat ang disiplinaen ni Timoteo yang sadili nang magintindi ta mupia tung tanan ang mga pasais ang nagipausuy ni Ginuung Jesus tung anyang ugud tung uri mapadengegan nang belsan ta maning pa tung primyung durug tinlu. ⁱ 2:6 Bilang kung gustu ni Timoteo ang pakdulan ni Ginuu ta ta ibles nang maning pa tung sasang primyung durung pisan agkatinlu, kaministiran ang magpakabedlay ka tung pagpaturuwulun na tung anyang. ^j 2:11-13a Bilang atiang pagtalig ta tung anyang, tinalyuran ta ra yang dating mga ubra-ubra tang malalain. Ikumpalar tung Roma 6:8. ^k 2:11-13b Katulad tung isinulat na tung 2:8 sigun tung pagkabui si kang uman ni Jesu-Cristo. ^l 2:11-13k Katulad ka tung inaning na tung 2:8 natetenged tung paggaraemen ni Jesu-Cristo tung uri.

Piru kung alimbawa, magingwaraita tung anya^m,
 Tanya si kay magingwara tung yatenⁿ.
 Kung magluaita rang indiita ra mataligan na,
 Tanya mataligan tang magtuman da ka engaged yang nagataligan ta
 tung anya.
 Kipurki indi ka engaged maimung maisulan na yang pinangakuan
 na tung yaten.”

**Nagapaprusigir Nang Magpabung Tung Sasang Manigubrang
 Anday Maeyakan Na Tung Nagabra Na (2:14-26)**

¹⁴Yang mga bagay ang atia, ipademdem mung ipademdem tung mga aruman mung atiang nagapangugyatan mu^o. Paamanen mu ra ka dayun tung katalungaan yang Dios mismu ang indi ra engaged magtagam ta pakigdiskusiun ang pakinitan natetenged tung rilyun. Kipurki andang pisan ay pakawutun nang matinlu, kung indi, asan da nga talang tung kamatuuran yang pamamati. ¹⁵Ta yawa, Timoteo, magpaderepa ang yawa sasang taung magluang aprubadu ra yang Dios ang talagang mataligan na. Magpabunga ra tung sasang manigubra ang anday dapat ang maeyakan na tung ubra na. Bilang puliduen mung puliduen yang pagwaraswasen mu yang kamatuuran ang para pirming usuy tung pitik.

¹⁶Likayan mung likayan yang mga diskusiun ang atiang buat na pa natetenged tung Dios ang anday katumuyan na. Ay kipurki kung tinu pay magpaintra asan, mas pa ka engaged ang maplekan ta ipanggalang na tung Dios may tung kalelyagan na. ¹⁷Kag yadwa pa, yang nagitulduk yang duma tung mga tau, may apiktar na tung pamamati ay maning pa tung bakukang ang sigi ra ilem yang pagkabbab na. Katulad da asan tung nagitulduk ni Himeneo^o durua ni Fileto. ¹⁸Kumus tinalyuran da nira yang kamatuuran ang ipinagpabunayag yang Dios, nangatalang da. Ay yang nagitulduk nira tung mga tumatalig ang yang pagpabui sing uman yang Dios tung mga patay, nainabu ra^d. Purisu yang luluaan na, asan da nga paguluay nira yang isip yang dumang mga tumatalig kung ay ray tamang nagitulduk ang panangden nira. ¹⁹Piru maskin pang may mga taung mga maning tiang pagturuldukun ta bukli, yang kamatuuran ang naang nagusuyun ta, indi ra ka engaged maguman kipurki maning pa tung sasang mabaked ang pundasyun ang panielan ta balay ang dakulu ang indi ra engaged matandeg-tandeg. Katulad

^m **2:11-13d** Maskin alimbawa ilem, piru puiding magabir. ⁿ **2:11-13e** Mateo 10:33; Lucas 12:9 ^o **2:14** Bilang ya ra yang mga taung piaran ni Timoteong magtulduk tung duma ang sinambit tung 2:2. ^p **2:17** Sinambit kang lagi ni Pablo tung 1 Timoteo 1:20. ^q **2:18** Puiding maning taa yang palaksu yang itinulduk nirang atii. Atii unung pagtalig yang mga tau tung ni Jesu-Cristong namampatapnay, inimaklu ra yang Dios ang yang kaalimbawaan nira, maning pa tung binui na si kang uman. Ig disir, yang lagpakan na, anda ra unu ay elatan nira ang yang mga tinanguni nira pabungkarasen pa yang Dios tung uri. PARIU ka ilem tung pagirintindien yang duma duun tung Corinto ang yang mga patay unu, indi ra unu mabui si kang uman (1 Corinto 15:12-20).

tung sasang pundasyun ang may mga bitalang iginurit, yang maning pa tung pundasyun ang naa ya ka ang maning taa yang kamtangan na:

“Nagailalang nagailala ni Ginuu kung tinu pay talagang anyang matuud^r.”

May sam bilug pang maning taa yang nagianing na:

“Kung tinu pay pagpailala ang tanya pagpalalang da tung ni Ginuung Jesus, dapat ang butwanan na yang mga pagurubraen nang malalain^s.”

²⁰Nagaskean ta ang tung balay ang dakulu ang pagistaran ta sasang manggaranen, sari-saring garamiten. Belagan ilem ang may mga garamiten ang bulawan may landuk ang salapi, kung indi, may mga garamiten ka asan ang ayu yang pinamuat, may asan kang tanek ang kaluntani yang pinamuat. Yang mga garamiten ang atiang mamaalen, pagagamit tung may dakulong bagay. Yang mga panigunda, pagagamit tung pastikular ka ilem. ²¹Yang lagpakan na tung yaten ang pagpaturuwulun tung ni Ginuu ta, kung tinu pay mamlek tung mga ubra-ubra nang mga malalain, mambung da tung sasang garamiten ang ya agitiganaay yang may balay ang para magamit na tung may mga dakulong kantidad na. Ay simpan dang gamiten na tung maskin unu pang ubraay ang matinlu. ²²Kung gustu mung magkamaningana ra ta maning tia, tay puis, kung unu pay mga kalelyagan yang mga masigkasultirus mung yay kadagmitan ang gustu nirang papsawan, ya rag panlaksuay mung likayay^t. Yang sikaren mu ang yawa pirming magbuat yang magkatama tung pagterelengen yang Dios. Magpaitaa ka ang yawa sasang mataligan^u ig maginegmaena tung mga masigkatau mu, ig durung kalelyag mu ang yamung magpurutul asan pirmiamung maguruyunan ta matinlu. Ya ray sikaren mu yang tanan ang atia, kasiraanamu ra ka yang kumpurming pagambay tung ni Ginuu ta ang yang lusu tung isip nira ang tanira pirming magtuman yang nagauyunan na.

²³Piru likayan mung likayan yang mga diskusiun ang anday kapulutan na ay nagaskean mu ra ka ang ya ray makaling makanayan ta suruayan. ²⁴Ay ta yaten ang pagpaturuwulun tung ni Ginuung Jesus, dapat ang indiita enged magpakigsuay tung mga tau, kung indi, dapat magpakaamumuita maskin tung ninu pa, maskeita kang mamadbad ta isip tung luay-luay ilem ang pametang-betang ig mapinaurayenita ka ta kinaisipan. ²⁵Bilang kung balawaganita ra nganing ta mga taung

^r 2:19a Mga Bilang 16:5; Juan 10:14-15; 1 Corinto 8:3 ^s 2:19b Mga Bilang 16:26-27

^t 2:22a Unu pa wasung mga ubra-ubraay ang nagaisip ni Pablo taa? Belagan ilem yang mga malalaway, kung indi, puiding asan da ka ta pagpakigbatikus, asan da ka ta nagaplekan ta pagkaamumu nirang indi magpauray ang katulad ka tung sinambit na tung 2:23-24. ^u 2:22b “ang yawa sasang mataligan puidi kang ang mabaked yang pagtaraligen mu tung Dios.”

pagpakigkuntra tung kamatuuran ang nagitulduk ta, kaministiran paamumuan ta ta matinlu ig tagaman tang sugpatan ta luay-luay. Basi pa ra ilem ang may uras ang kawutun ang tanira paeyangan da yang Dios ta ipagsugat nira tung pagkuruntraen nirang atia ang asan da ka dayun magpaayun tung kamatuuran. ²⁶Balang da ilem asan da ka nga manmanay ang magpapuklut da tung maning pa tung laang ang itinaken ni Satanas ang ya ray nagdeep tung nira ang para magtuman da yang kalelyagan na.

**Nagapabantay Na Ti Timoteo Natetenged Tung Sistima
Yang Mga Tau Tung Uri Ang Durug Kalain (3:1-9)**

3 ¹Timoteo, naawa may sasang bagay ang yay dapat ang intindien mu ta maayen. Baklu maglekat ti Ginuung Jesus, may uras ang kawutun ang durug liwag. ²Yang ipagliwag na, magkamaningan da ta maning taa yang sistima yang kadaklan ang mga tau. Asan da ta mapinagpanadili, asan da ka ta durug kainamlukun tung kuarta, asan da ka ta durug kapinabugalen ang yang mga kulu nira pagdakul dang subra, asan da ka ta durug kapinalandawen tung mga aruman nira, asan da ka ta mapinagduminar, asan da ka ta mabinatukun tung mga ginikanan nira, asan da ka ta anday utang nirang kaneeman maskin tung Dios, maskin tung mga masigkatau nira man ngani, asan da ka ta naplekan da ta pangalang nira tung Dios ang anda ra kay pageled tung anya. ³Asan da ka ta mga taung maskin pang sadiling pamilya nira, indi ra enged eyangan ta gegma na tung nira, asan da ka ta mga taung rangga yang mga isip nirang indi ra enged mabulungan, asan da ka ta mapinagrangga ta dengeg, asan da ka ta mga taung indi enged magegtem tung mga sadili nira, asan da ka ta mga taung andang pisan ay pasunaid nira tung mga taung nagapapinitinsiaan nira, asan da ka ta mga taung maskin may matinlung buat-buat, aglalawayan da ka enged nira. ⁴Asan da ka ta may pagkatraidur na tung mga aruman na, asan da ka ta mapinalangaasen ang indi enged masagangan ang magpasubu tung anday kalalabten na, asan da ka ta may kulu nirang duminakul da ta subra ang kanisip nira sagad da tung tanan ang bagay, asan da ka ta mga tau ang yang nagapagamenan ta mga isip nira belagan da yang Dios, kung indi, ya ra ilem yang sadiling kalelyagan nirang papsawan. ⁵Yang mga taung maning tia, pamagpaita-ita ra ilem ang tanira pamagtuu ka tung Dios, piru bistu tung mga ubra-ubra nira ang indi ra ka enged pagpagaem tung anya ang para paktelen na ra rin ang magtuman yang kalelyagan na. Purisu kung mapanawan mu yang mga taung mga maning tia, indi mu enged pakigsasaan. ⁶Nagapabantaya rang lagi yeen ay kipurki maskin numaan may mga manigtulduk ang pamagbuat da ta magkapariu ka tung mga maning ka tiang pagurubraen. Kipurki durug

kaansianung magarmunia tung may mga balay ang basta makled ilem ang para magaral da unu natetenged tung bitala yang Dios buat. Yang katuyuan enged nira, ya ra yang mga baway ang erekel-ekelan ta kulu ang basi pa ra ilem madayaan da nirang papanangeren tung kumpurming nagitulduk nira. Malpes da ilem ang makumbinsir nira, ay teleb dang lagi ta kasalanan yang mga baway ang atia ig dereegen yang mga kalelyagan nirang sari-sari ra ilem. ⁷Maskin pirmi ra ilem ang pamagpatulduk yang mga baway ang mga maning tia, piru indi ra ka enged maimung mabilugan nira yang kamatuuran. ⁸Katulad ka tung ni Janes durua ni Jambres atiang tukaw ang namagpakigkuntra tung ni Moises', yang mga manigtulduk ang atiang nagipabantayu tung nuyu pamagpakigkuntra ka tung kamatuuran ang naang nagipagpakawut ta. Ay ya pa agari, maning pa tung nalubuk da yang mga isip nirang naplekan da ta pagintindi nirang matandes. Tinalyuran da ngani yang Dios ang belag dang bagay ang piaran na pang magturuldukun tung duma ay natetenged yang kamatuuran ang liit tung anya tinalyuran da nira. ⁹Piru maskin pamagpakigkuntra ka man tung kamatuuran, indi enged magumitung masyadu yang pagurubraen nirang atiang malalain. Kipurki maintindian da ka enged ta kadaklan ang yang mga taung atia nakabusan da ang katulad ka tung na Janes ni Jambres.

**Nagapaprusigir Nang Magpadayun Yang Pagparanangeren
Na Tung Kamatuuran Ang Pinagaralan Na Ang Ya
Ra Kay Pinaginetegan Yang Isip Na (3:10-17)**

¹⁰Piru ta nuyu, Timoteo, natetenged tung pagpakignunut mu tung yeen, nabilugan mu ra kung unu pay ipinagtulduku, kung unu pang klasiay yang mga ugaliu, kung unu pay sinikaru, kung ya pa agari yang pagtaraligenu tung Dios, kung ya pa agari yang pagparaurayenu tung mga tau, kung ya pa agari yang paggeregmaenu tung nira, ig kung ya pa agari yang pagaragwantaenu tung mga pinitinsiang ipinamakdul-pakdul nira tung yeen. ¹¹Pariu ra atiang dineeg-deeganaw ra ta mga tau duun tung Antioquia, magdasun duun tung Iconio, magdasun pa duun tung Listra, ang duru ka man agkalelbat yang inagumanu. Piru kada dineeg-deeganaw, ipinalibriaw ra ka enged ni Ginuu ta^w. ¹²Maski nganing tinu pa, kumpurming tinu pay malelyag ang magurusuyun tung nagauyunan yang Dios natetenged tung pagpakigkapulit na tung ni Jesu-Cristo, ya ka, talagang mapasaran ka ta padeeg-deeg^x. ¹³Kung natetenged tung mga malalain ang mga taung mga maning tia may yang mga manigtulduk ang mga mandarayang

^v 3:8 Yay aran yang mga manigurasian ang atiang namagpakigkuntra tung ni Moises duun tung katalungaan ni Paraon ang sinambit tung Exodo 7:11-22; 8:7-19. ^w 3:11 Mga Binuat-buatan 13:50; 14:5-6; 14:19 ^x 3:12 Ikumpalar tung Mateo 16:24; Juan 15:20; Mga Binuat-buatan 14:22.

atiang nagasambitu, madulangan dang madulangan yang pagkamalain yang pagkatau nira. Bilang dayun-dayun da ilem yang pagdarayaen nira tung mga tau ig dayun-dayun da ka ilem yang pagpadaya yang kumpurming pagintindi tung nagitulduk nira. ¹⁴Piru maskin maning tiay mainabu, ta nuyu, Timoteo, idayun mu yang pagparanangeren mu tung kamatuuran ang pinagaralan mu ang ya ra ka dayun ay pinaginetegan yang isip mu ang talagang yay matuud. Kipurki yaming nagturuldukun tung nuyu, sunadu mung pisan ang talagang mataliganami nuyung magtulduk yang pulus matuud. ¹⁵Kag yadwa pa, nagademdeman mu pa ka siguru ang disti pa atiang paran-parana pa, nagaintindian mu ra yang bitala yang Dios ang ipinagpasulat nang tukaw^y, ang duun da ka nga tultulay mu kung ya pa agaring magkatinira ra yang kalibrian mu ekel tung pagtalig mu yang sadili mu tung ni Jesu-Cristong nagpatapnay^z. ¹⁶Yang tanan ang atiang ipinagpasulat yang Dios, ya ipaeyangay na tung isip yang kumpurming pinanuwul nang magsulat. Purisu durug tinlung gamiten ang para asan da nga mamesmesay ta kung unu pay tamang nagitulduk, ig asan da ka nga maladmaray ta yang mga kamali ta, ig asanita ra ka nga tadlengay yang Dios, ig asanita ra ka ngaugyatay na kung ya pa agari ita magbuat yang magkatama tung pagterelengen na. ¹⁷Yang katuyuan na tia ay ugud yang sasang pagpaturuwulun tung Dios^a asan da magluang simpan dang pisan ang manirbian tung anya natetenged biasa rang magtuman da yang maskin unu pang mga ubra-ubray ang matitinlu.

**Agtuwulun Na Ti Timoteong Magprusigir Enged Tung
Pagparakawutun Na Yang Kamatuuran (4:1-8)**

4 ¹Timoteo, naawa enged yang nagituwulu tung nuyu tung katalungan yang Dios mismu durua ni Jesu-Cristo ang ya ra ka man ay magpatuwal tung tanan ang mga taung kawutan nang bui pa maskin patay ra man. Ya ray mainabu tung uras ang ipagpabistu na ra tung sadili nang magpalua yang paggaraemen na tung bilug ang kaliwatan. Purisu kung pawaya-wayaan mu yang nagituwulung naa tung nuyu, paamanena rang lagi yeen, talagang siguradung patuwalena ra anya. ²Ya taa yang nagituwulu tung nuyu. Prusigiran mu enged yang pagparakawutun mu tung mga tau yang kamatuuran, maskin malelyag ang mamati kag indi, ta yawa, magalistua ra ka enged ang magpagngel tung nira. Kung may nagatalang da tung kamatuuran u kung may pagbuat ta malain, tagaman mung painunukan ang binsiren yang isip na ang basi pa ra ilem mamanmanan dang indi ra magdayun. Paktelen mu ra ka dayun yang isip nang magbuat yang magkabagay ang dapat ang

^y 3:15a Bilang ya ra yang nagguuuyan ang Dating 'Ipinagpakigpaigu', magimpisa tung Genesis ang asta tung Isinulat Ni Malakias. ^z 3:15b Ikumpalar tung Lucas 24:25-27; 24:44-47; Juan 5:39b, 46; Mga Binuat-buatan 17:3, 11. ^a 3:17 1 Timoteo 6:11

buatan na. Ugaring tung pagturumanen mu tung nagituwulung atia tung nuyu, eklan mu tung mga matinlung pasais ang ta yawa duruag kapinaurayen ang mapinarurusun ig pirlinging tama yang nagitulduk mu. ³Ya ray dapat ang prusigiran mu ay kipurki may uras ang kawutun ang yang nagitulduk tang naang tama, indi ra mauyunan ta mga tau, kung indi, mamandawal da ilem ta mga manigtulduk ang magpanggel tung nira yang kumpurming unu pay uyun tung isip nirang magngel. Yang nagipagsagyap nira tung mga taung atia, ay yang gustu nira mamagpapsaw ra ilem tung sadiling kalelyagan nira. ⁴Bilang yang kamatuuran ya ray panalyuran nira, pagkatapus yang mga pasamintu ta mga masigkatau ka ilem nira ya pay pagamenan ta mga isip nirang asta mangatalang da. ⁵Piru ta yawa, Timoteo, pirmia rang magsuspindi yang sadili mu ig patentenen mu ka yang isip mung magagwanta tung mga kaliwagan ang magpasar tung nuyu. Prusigiran mu yang pagparakawutun mu tung mga taung indi pa nagatultul tung Matinlung Balitang naa natetenged tung kalibrian ang ipinagtukud ni Jesu-Cristo. Yang gustuung ianing, talusun mu enged yang tanan ang ipinagpiar na tung nuyung ubraen.

⁶Timoteo agtuwuluna ra nganing yeen ta maning tia ay ta yeen tanya, yang kaalimbawaan yang kabuiung naa, maning pa tung irinemen ang ya ra agibukbukay tung sasang nagidasag ang para makumplitu ra. Ay alenget da yang uras ang ipagpablagu ang ya ray uras ang ipagkumplituu yang pagirintrigaenu yang sadiliu tung ni Ginuu ta^b. ⁷Kung natetenged tung pagparakawutunu yang Matinlung Balita tung mga tau, pinagpaawatanu enged ta mupia ang katulad ka tung pagpaawat yang sasang maniglaksung paglaban tung karira. Kung natetenged tung pagturumanenu yang gustu yang Dios ang ubraenu, pinagtalusu ra ang katulad ka tung sasang maniglaksung nagpasapung da. Kung natetenged tung kamatuuran ang liit tung Dios ang nagapananged ta, pinagamliganu ta mupia ang para indi enged malaktan ta nagitulduk ang belagan tama. ⁸Numaan katulad tung sasang maniglaksu ang nandeeg da tung karira ang ya ray padengegan ang pakdulan ta primyu, yuu may sasa kang maning pa tung primyung nagielat tung yeen ay natetenged tung panirbianu tung ni Ginuu tang pirlinging inusuyu yang magkatama. Anday dumang magpakdul tung yeen, kung indi, tanya mismu tung uras ang ipanginsapu na tung mga tauan na ang yang pagparakdulun na ta maning pa tung mga primyu tung nira magkatama ilem ang pisan. Belagan ka ilem yuu ay pakdulan na, kung indi, pati yang kumpurming tinu pay pagmaal tung anya ang ya ra ka nganing ay pagyenget-yengetan nang maglekat.

^b 4:6 Filipos 2:17

**Nagapaprusigir Nang Magimpurta Rang
Mangay Duun Tung Anya (4:9-13)**

⁹Timoteo, maimu ilem, magimpurtaa rang mangay tani tung yeen. ¹⁰Ay kipurki ti Demas^c binutwananaw ra ka ilem anya ang naniaw ra tung pangalang-alangan. Ay unu pa, ipinalusu na ra yang pangkaliwutan ka ilem. Purisu duun da minangay tung Tesalonica. Ti Cresente tanya, anda ka tani numanyan ay minangay ra duun tung Galacia. Asta ti Tito, ya ka, duun da minangay tung Dalmasia. ¹¹Anday dumang ugpuu tani, kung indi, ti Duktur Lucas ilem. Kung manganinga ra nganing tani, ti Marcos, yay takluyun mung panuntun. Kipurki tanya durug katinawangen tung yeen^d. ¹²Ti Tikiko tanya, tinuwulu rang mangay asan tung Efeso^e. ¹³Asta yang panlamigu pala, Timoteo, kung mangaya ra nganing tani, patigayunan mu ra kanay ang takluyun duun tung balay ni ungkuy Carpo duun tung Troas ay duun tung balay na nga butwanayu. Asta mga kasulatan ang yag lululun, eklan mu kang patigayun, kapin da enged atiang mga ulit ang nagkarasulatan^f.

**Nagipabantay Na Tung Ni Timoteo Yang Sasang
Taung Nagaranan Tung Ni Alejandro (4:14-15)**

¹⁴Ti Alejandro^g ang atiang manigpanday ta landuk, binuatanaw ra anya ta durug kalain. Yang taung atia belsen ni Ginuung Jesus natetenged tung binuat nang atii tung yeen. ¹⁵Purisu pati yawa, magbantaya ka kipurki nagkuntra ra ta mupia tung balitang naang nagipagpakawut ta.

**Dakulu Yang Pagtalig Na Tung Ni Ginuung Jesus Ang
Magpakigsasa Tung Anya Tung Kaliwagan (4:16-18)**

¹⁶Atiang primirung pagdipinsaw tung sadiliu tani tung katalungaan yang mga usgadu, andang pisan ay nagkereng tung yeen, may sam bilug,

^c 4:10 Sinambit da kang lagi ni Pablo tung Colosas 4:14 ig tung Filemon 24, bilang ipinailala na rang yay sasang katabyang nang nagparakawutun yang Matinlung Balita. ^d 4:11 Ikumpalar tung sinambit tung Mga Binuat-buatan 13:13 may tung Mga Binuat-buatan 15:36-40. ^e 4:12 Ti Tikiko puiding pinapagekel ni Pablo yang sulat ang naa ang para iated na tung ni Timoteo duun tung Efeso. Ikumpalar tung Efeso 6:21-22 may Colosas 4:7-8. ^f 4:13 Atii kanay, anda pay mga libru. Yang pinangkalan nira ta pagsulatan, ya ra yang kapungul yang sasang ilamunun ang paganingen nirang 'papyrus'. Yag paluay nirang asta magdalanu. Pagnasulatan da, yag lululunay. Yay kadagmitan ang nagagamit nira ay baratung alangen. Yang sang klasing pagsulatan nira, ya ra yang ulit ta kambing ubin karniru. Ya agipalanguay nirang dalanuay baklu pagsulatay. Yay pagsulatan ang mabuay ang marangga. Purisu mas maal. ^g 4:14 Atii kanay, duru-durung mga tau ang nagaranan tung ni Alejandro. Purisu indi ta masiguru kung tinu pang Alejandroay ang sinambit na taa kung ti Alejandroay atiang sinambit na tung 1 Timoteo 1:19-20 u kung ti Alejandroay atiang sam bilug ang sinambit ni Lucas tung Mga Binuat-buatan 19:33-34 u kung duma pa ka enged ang Alejandroay.

kung indi, pinawayaanaw ra ka ilem nirang tanan ang ipinaalang-alang. Basi pa ra ilem ang indi ra idata yang Dios tung nira. ¹⁷Piru maskin pa maning tia yang nainabu, ti Ginuu ta tanya, ya ray nagpakigsasa tung yeen ang nagpaktel ang asta duun dang pisan nga talusayu yang pagparakawutunu yang Matinlung Balita. Ay duun da ka nga pagngelayu yang mga taung taga sari-saring nasyun ang namamati tung ipinanuwalu tung pagpabistaung atii. Tung uras ang atii, nalibriaw ra tung dakulong karisguan ang yang kaalimbawaanu maning pa tung yuu duukay tung nganga yang sasang liun. ¹⁸Kapurisu duun da mas pang duminakul yang pagtaligu tung ni Ginuu ta ang yay magpalibri tung yeen tung maskin unu pang malalainay ang buaten tung yeen ig siguradung asikasuenaw ra ka anyang asta kawutunu yang paggaraemen na duun tung langit. Purisu, tanya ray dayawen tang dayawen ang asta tung sampa ang anda enged ay katapus-tapusan na. Talagang yay magkabagay rang pisan tia.

Yang Pagtapusan Yang Sulat (4:19-22)

¹⁹Timoteo, ipakikumustayaw ra kanay nuyu tung ni Prisca duruang magkasawa ni Aquila^h pati tung pamilya ni Onesiforoⁱ. ²⁰Kung ti Erasto yay gustu mung pabalitaan, duun ka nabutwan tung Corinto. Ti Trofimo tanya, duun da ilem ibutwanayu tung Mileto ay pagbalatian.

²¹Timoteo, kung maimu ilem tung nuyu, magimpurtaa ra ka enged ang mangay tani tung yeen baklu ra kawutay yang timpung igbaralyu.

Simanyan, yang gustu kang mamagpakikumusta tung nuyu asan, ya ra ti Eubulo, ti Pudente, ti Lino, may ti Claudia, asta yang kadaklan ang mga putul tang mga tumatalig tani tung Roma.

²²Buinu, Timoteo, yang nagipagampu para tung nuyu ang pirling maktel yang isip mu ekel tung pagpakigsasa ni Ginuu ta tung nuyu. Pati yamung tanan ang mga tumatalig asan, nagipagampuamu ka enged yeen ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman ni Ginuu tang Jesu-Cristong pagpadagen-dagen tung numyu.

Ya ra ilem tiay maaningu,

Pablo

^h 4:19a Mga Binuat-buatan 18:1, 18, 26; Roma 16:3; 1 Corinto 16:19 ⁱ 4:19b Balikan yang inaning na tung 1:16-18 natetenged tung ni Onesiforo.